

fjærelse, auordnede Jd. 15de Decbr. 1750 § 26 Undersøgelse 2 Gange aarlig ved Rættens Betsjente, saasom Foged og Skriver, og Indberetning derom til Amtmanden og fra denne atter til Rentekammeret; det ses ogsaa, at man søgte Sagen fremmet ved at aflægge Angivere rigelig. Saalebes vebblev Kontrollen endnu eet Aarhundrede igjennem at være hos de ordinære Politimyndigheder, og Regjeringen forsøgte, naar der indløb Klager over Fiskeriernes Forringelser paa forskjellige Maader at skjærpe Embedsmændenes Aarvaagenhed, se Reskripterne 25de Juli 1729, 24de Maj 1737, og Jd. 2den Januar 1740, Slutn. Ved Jd. 22de Juni 1761 forsøgte man et nyt Middel til Støtte for Kontrollen, idet der paabødes Anmeldelse for Retsbetjenten af Redskab (Pulsvaad) før Fisketidens Begyndelse, dets Forsegling ved dens Slutning m. m.; Pl. 28de April 1781 gjorde denne Omgangsmaade til en formel thinglig Akt.

Der kunde anføres endnu mere til Bevis for, hvorofte Regjeringen i Tidens Løb har været fat i Bevægelse for at bringe det til en tilfredsstillende Overholdelse af Fiskerilovene, men vi anse dette, under Henvisning til, hvad derom er bemærket ved Paragraferne 33—35, for overflødigt. Det kan dog ikke forbigaaes at omtale den store Omhu, Regjeringen stadig havde forat komme til den rette Opfattelse af Forholdene ved Retsfættelsen af sag- og lokalkyndige Kommissioner, af hvilke vi have den første 1740, den anden 1749. Resultatet af disses Virksomhed var Jd. 15de Decbr. 1750, der som Lov nød velfortjent Anseelse og bestod i over 100 Aar; de lode ejheller Kontrolanliggendet uomtalt, og Forordningen paabød som ovenmeldt, som noget Nyt, tvende aarlige Eftersyn; men Kontrollen forblev uforandret hos de ordinære Politimyndigheder, eller paa nærmere Hold maaske endnu mere de Fjorden tilgrændsende Jorddrotter, og hvad deraf blev Følgen skal snart vides. Det var først for rigelig 20 Aar siden, ved Midten af dette Aarhundrede, at forandrede Anstuelser om Midlerne til en tilfredsstillende Fiskerikontrol begyndte at gjøre sig gjældende, samtidig med at det viste sig, at Gjennembruddet ved Agger i 1825 havde udnyttet en stor Forandring paa Limfjordens Karakter navnlig den vestlige Del lige til Løgstør Grunde. Herved var den hidtil bestaaende Lovgivning overhovedet bleven mindre tidssvarende, — og hvad særlig Kontrollen angaar, da var der allerede langt tidligere, siden 1788, foregaaet en saa mægtig Forandring i Forholdet mellem Jorddrot og Bønder, at den hin hidtil tillagte Myndighed ikke længere kunde have nogen væsentlig Betydning. Ved Kommissorium af 10de November 1847 blev da en ny Kommission for Limfjorden anordnet, som, paa Grund af den mellemkommende 1ste Slesvigiske Krig, først fra 1850 kom til at udfolde sin Virksomhed. Forinden vi omtale denne Kommissions Stilling til Kontrolspørgsmaalet, skulle vi undersøge, hvorledes Tilstanden havde været, hvorledes den var, og hvorfor den maatte være som den var.

Næst at bemærke, at her kun kan være Tale om Limfjordslovgivningen, da for det øvrige Lands Bedkommende Fiskerianliggenderne i samme Tid ikke havde givet større Livstegn fra sig, men saa at sige skjættet sig selv —, maa det erkjendes, at der var en idelig Uro og Bevægelse; Klager indløb dels over Fiskeriets Forfald dels over Overtagelse og fremkaldte derved de ret talrige Forskrifter baade ad legislativ og administrativ Vej, som vi forud have berørt, og som vise, at Ro og Fasthed ikke nogen Tid har været holdbar, eller endog opnaaet; og har der end været de Steder (de matrikulerede Bønder), hvor der til sine Tider (Sildfiskeperiodens bedste) synes at have været Tilfredshed under Lovens Beskyttelse, saa finde vi den til andre Tider og paa andre Steder tilfidesat og omgaaet med en steds mere udviklet Opfindsomhed, og man skalde næsten tro, at Fiskernes Flertal besandt sig bedst ved at være sig selv overladt. I de fleste og væsentligste Punkter turde man vel næsten sige, at Tilstanden var faktisk lovløs, medens der skalde bestaa kun lovbunden Frihed, og anderledes var det ikke lige indtil den seneste Tid.

Søge vi da efter Aarsagen til en saadan Abnormitet, saa finde vi den uomtvistelig i Mangel paa Haandhævelse af Loven fra deres Side, i hvis Hænder Kontrollen var lagt, i Forbindelse selvsølgelig med den store Fristelse for den fislende Befolkning til at begaa Overtrædelser, naar den med saa stor Letthed kunde slippe fra dem. Det vilde imidlertid, saa vist som dette er, være ubilligt at tillægge Regjeringen og Politimyndighederne ene Skylden herfor, skjøndt det ganske vist med Rette kan siges, at man for længe siden burde have søgt en anden Udvej, naar den fulgte Vej ikke kunde føre til det tilsligtede Maal. Hvad Regjeringen angaar, da fremgaar det tilstrækkeligt af de ovenangførte strænge Tilhold og skarpe Tilrettevisninger, som under tilføjet Ansvar saa jævnlig udgik til Overighederne, at den ikke har ladet det mangle paa fornøden Omhu for Lovens Haandhævelse; — der kan ikke tillægges den anden Skyld, end at den har været for længe om at komme til at erkjende, at den forlangte det Umulige; thi saaledes forholder det sig dog egentlig. Det er vel langt fra, at vi ville tage hine Tidens Politivirigheder saaledes i Forsvar, at dem skalde frakjendes al Skyld, tværtimod er det rimeligt nok, at Efterladenhed har været gjængse, men det er paa den anden Side billigt, at der fremdrages, hvad der virkelig tjener til deres Undskyldning, og at det kommer til at staa klart, at der stiller sig Hindringer i Vejen for den Mand, som med Nidhærhed og bedste Villie vilde gjøre, hvad der staaar i hans Magt, af den Bestaffenhed, at det bliver ham umuligt med Sik-